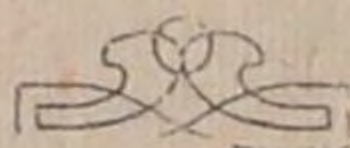

67.4
0-41

Çer yslayın prole arlar, birikleger

Ot Oblastın işmekci krestjan la krasnoarmejskij
deputatar sovedinin VIII-ci s'ezd çuşınbın

Postanovlenjalar

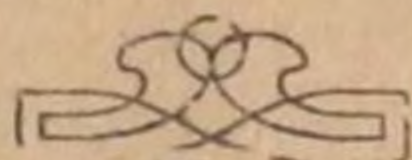
o v

ot Oblastьn işmekci krestjan la krasnoarmejskij
deputatar sovedinin VIII-ci s'ezd çuunьnьn

Postanovlenjalarь

42103

С 34023

64.41 (182.1)
06341

-447458-

5-00IKLK-35

KRAEVOJ SOVETTIN ISPOLNITEL'NŲJ KOMITEDININ IZI
KEREGINDE ETKEN-DOKLAD AAJYNCA OJROT OBLASTYN
SOVETTERININ VIII-ci S'EZD ÇUUNBNYN

Postanovlenijazь

1. Krajevoj Sovetterdin Ispolnitel'nyj Komitedinin izi kereginde, nek. Terjaevtyň dokladyn ugala, Ojrot oblastyn sovetterinin VIII-ci s'ezd çuunь, Krajispolkomnyň izinde politiceskij çolь syn dep, izin vytkylince çaradьp çat.

Krajdyň sovetteri, partijnyj organizatsialarga vaštadьp, Partijanyň general'nyj çolьnan kьjvaj, klass estylelerle kyyn kajralь çok tartьşkan usun, kraevoj sovetterdin 1-кь s'ezd çuunьnan veri, alvatz hozjajstvonyň kandьj la belyk işterinde le kul'tura kereginde, çaan çenyyni kolgo algan volьp çat. Emdi deze, aldynan veri sondop, kul'turazь çok-karanuj, çaka-kynvadьş Sibir, çaan bycty, organizatsionnyj çanь-bijk industrijaly, baza mexanizirovannyj sotsialisticeskij çurt-hozjajstvolu kraj volьp, tyrgen ijdele ezyр çat.

Lenin la Stalinnyň natsionl'anьj politikazьn cike etkyrgen usun, kraj icinde natsional oblastarda la ajmak (rajondordo) hozjajstvonyň la kul'turanyň çazalynda, ulu çenyylardi kolьna tutkanь syn dep, s'ezd ancadala-tyň temdekter turь.

Otcot eдyp turgan eјidin icinde, kraevoj Ispolnitel'nyj Komitetin, Ojrot avtonomnyj oblastyn sotsialisticeskij strojtel'stvogo kыnyң-kыnge vergen kol salalaazь çetkil dep s'ezd temdekter turь.

2. Kraevoj hozjajstvennyj la naucno-isledovatel'skij organizatsijalarynyň kezigi, Ojrottyň çerinde vytken vajlyk çeезeñi e proizvodstvennyj kыcin çetre kєrip aajlavagan kereginde, onon skø oblast icinde sovhoztordyn izinde kezik sovhoz-tresteri çakşь çetkilince kiceevegen kereginde, Ojrot oblasta 1935 ç. ekonomiceskij-kul'turnьj ezyminin planьn çazar, oblast icinde eks-

peditsija-razvedka iş etkyrer, анылу ekonomiceskij gruppа іjer eken, Krajspolkomnyň prezidiumnyň postanovlenijazyň, soveterdi VIII-ci s'ezd çuunъ çaradъp çat

3. Ojrottyň proizvodstvennyj kycin çetkilince tuzalanar kereginde, oblast icinde kazъp tavar (altъn, neft, çes rudalar, asbes, vol'fram, rtut', margantsevъj ruda, onon do eskø) çözözin, kыka øjide razvedka iş tözöp, tabala, ol çөөзөni iştep alar elbe promъšlenost' eder işti kыjalta çokton beleteerin VIII-ci s'ezd temdektep turъ.

Onon eskø, çol çazalynda s'ezdtin temdektep turganъ, (Cuj traktъn vytypegenin vydyrip alar, Ulagannыň trakt—çolъn eder le Ojmon traktъnyň stroitel'stozъ, Onon eskø Cuj traktъna kыri turgan çoldordъ çazap alar).

Ojrot çerinde kandъj la çazap alatan çoldordъ vydyrip alar kereginde, Cuj traktъ ederde tuzalangan, çol çazaar kandъj çepseldi artъrзыň dep, Krajspolkomnon suraar.

Munъla kataj, oblastыň albatъ-xozjajstvonyň planыň turguзыň kontrol'nyj tooзыň krajga bererde, oblispolkomgo mundъj kerekterdi salзыň dep s'ezd çakъp turъ: Ojrot Turada sovetterdin turaзыň, elektrostantsijazyň la kino-teatr stroitel'stozыň kapşaajladan oblast icinde mexanizirovanъj teermen stroitel'stozыnyň izin kɵndyktirer, natstipografijany elbeder, oblast icinde çurt-xozjajstvonyň, çurt xozjajstvo çepselin çetkil eder, ancadrla oogoş çepsel-l Çaş—tura-la Turacak ortozynda çaantajыň turar paraxod çolъn çazap alaryň, Koş-Agaş la Kɵksu-Ozъ dep aymaktarda aviatsija aзыrat alъzar işti beleter. Sevi Ozynda pionerlagerdыň stroitel'stozыnyň izin kɵndyktireri. Bu turguskan zadacalardъ tyrgen vydyrip alar kereginde, Krajspolkom volъзыň berzin dep s'ezd surap çat.

OBLISPOLKOMNŲN OTSET DOKLADŲ AAJŲNCA OJROT
OBLASTŲN RKKD SOVETERININ VIII-CI OBLASTNOJ S'EZD
ÇUUNŲN

Postanovlenijezy

18-26 dekadarda 1934 ç.

Kommunist partiya la telekej proletarijatŲn ulu başsyzŲn nek. Stalinga baştadyr, sovet sojuzŲnŲn işmekci klass, bu etkön 4 çyldŲn turkunŲna, alvatz hozjajstvonyŲn kazŲ la belyk işterinde le kul'tura, kereginde çaan çenyulerdi kolyŲna aldŲ.

Lenin la StalinŲnŲn natsional'nyj politikazyŲn kynnyn—kynges prakticeskij etkürgen ucun, aldŲnda sondop kalgan natsional çaka çurtar, texnikala ekonomiceskij çanyŲnaç, ozosyl degen rajon-dorgo tyndezip aldŲ.

Burzuaznyj natsionalistar la klass eştylerden artkan, on lo sol çanyŲna çajylgan oportunist-agentardyŲn çaan karşuulu tartŲzuuzŲ volgon-do volzo. OjrottyŲn Avtonomnyj oblazŲ, bu etkön 4 çyldŲn turkunŲna, ekonomiceskij la kul'turnyj özüm kereginde, çaan çenyuly boldŲ.

Kollektivizatsiya protsenti 49,7 protsenten 58.6 protsenke ködyrildi, kolxoztordŲn krazŲ 29497 ga-dan 44954 ga eşti; sovhoztor deze 7-den 12 çetti; taş salyp çol çazagyŲ 400 klm; 175 şkol volgon, emdi deze 211; vol'nitsa 12 volgon, emdi 17; biçik bileri 57 prots. volgon, emdi 84,5 prots; Deremnelep çadar edip, 7071 örökö köcirildi.

Oblast icinde hozjajstvonyŲn en çaan ucurlu belyk—mal azraar iş tŲnyr, mal özyp, sotsialisticeskij vyduyle eşkölönip çat. 1931 ç. 22000 tŲn maldu 115 MTF volgon volzo, 1934 çylda 45000 tŲn maldu 186 MTF boldŲ. ÇylkŲ mal fermazŲ 300 tŲn maldu 3 ferma volgon volzo, emdi 10000 tŲn maldu 36 ferma boldŲ. 49400 tŲn kojlu 41 OTF volgon volzo, emdi 114200 tŲn maldu 93 OTF boldŲ. Cocks azraar tovarnyj ferma çok volgon,

emdi deze, 3270 tьn cockolu 35 tovarьnьj ferma boldь. Oblastьn bydzedi 3 million 461 mun salkovojdon 9 million 200 mun salkovojgo ɵsti.

Oblast icinde, kul'turnьj la xozjajstvennьj kerekti kɵndyktirip ɵaan ɵenyyni kolgo alarьna, BSK(в)P-н krajkomьnьn katcьzь nek. Ejxe le Krajispolkom predsedaleli nek. Grjadinskijdn tort, cike kolsalaazьn bergenin s'ezd aɵьktu ɵaradьp temdekter turь.

Bu ɵenyylerdin oncozьn, sovhoz, kolhozьn proizvodstvozьnьn mergendycileri; ɵerly-ɵerinde, partorganizatsijala soveterge baštadьp, ɵana volvoj ištegeninin-la klass ɵstylərle kyyn-kajralь ɵok tartьskanьn argazьnda kolgo algan volьp ɵat.

Bu algan ɵenyylerge koɵtoj, Oblispolkomlo onьn vɵlyk ot-delderinin izinde mundьj ɵaan ɵedikpester var:

1. Ajmaktardьn iෂterin ɵinzilep, olorgo volьෂ bererinde, an-cada la soveter izin ɵarandьrарь la kul'tura la mal izinde kol sa-laanь ɵetkil edip kyynyn saьn bergeni ɵedikpesty volьp ɵat.

2. Prezidiumnьn la ancada la Oblispolkomnьn (otdel) vɵlyk-teri ɵavьstaj turgan sovet aparadьnьn bastra (zveno) vɵlyterinin izin ɵaantajьn ɵrɵ tartar ordьna, kampanejscina metod izi le kantseljariadan oтьra kolsalaa verip oтьrарь ɵogolgolok, iෂti ɵa-randьrарь alar kereginde, kerektin aajь koomoj ɵdip, rukovodjaෂ-cij baෂkarar iෂke ajmaktьn la sel'skij aktivtardan tartьlp turganь as dep s'ezd temdekter turь.

3. Onon ɵskɵ s'ezd temdekter turganь, ɵurt-soveter, aj-makispolkomdor, oblastьnda vɵlykteri, kul'turnьj iෂti kiceep tur-ganь as, ɵedikpesty volьp ɵat. Kol kyctylerdin kul'turnьj, kandьj la suraktarьn ɵetkil ederine kiceevej ɵat. Oblispolkomnьn prezi-diumь deze, kul'turnьj ucpezdenijalardьn (ෂkol, volnitsalar, baal-dar jasljalarь, ploෂcadkalar, kьzьl tolьktar, bibliotekalar, vicik kьcьrар turalar, kino, radio, onon do ɵskɵlerinin) kul'turanь pro-izvodstvo lo kolkyctylerdin ɵadьn ɵyryminin, izin ɵarandьrарь kere-ginde, partijala baෂkaruynьn ɵakaruu—(direktivtarь) kanajda by-dyp turganьn, ucuna ɵetre ɵindep kɵrvɵj ɵat.

Xozjajstvo ɵzymine le kol kyctylerdin politiceskij la proiz-vodstvennьj aktiv volorьn tьndar kereginde, ɵaan buudak vo-lьp turgan, kul'tura izinin sondoorь, munan arь volbos kerek dep, s'ezd temdekter turь.

4. Oblastьn ɵerindegi (altьn, marganets, rtut', ɵes, izvest, mramor, onondo ɵskɵ) ɵɵɵɵ varьn vile-tura, Oblispolkom lo ɵer-

ly çerindegi organizatsijalar, onь tam tьnda, varьп чартаp алар керегинде ле promьшlennost' eder керегинде, ишти өtkyrgeni as volьп чат.

Ovliapolkomньп чань tudulgan sostavьна, бу чедикpesterди кiceep, каршай tyzedip alьп деп, мунан арь воjьпн изин бу муньп аайьпса төзөp alьп деп, s'ezd виуcap чат:

Partijanьп 17-ci s'ezd чуньпн исторический решениязьп вы- dyrer керегинде, баstra (massa) калькть тартьп альп тартьшьп; Lenin la Stalinньп natsional'ньп politikazьп мунан арь practice- skij өtkyrip выdyrer керегине, massa-калькть-mobilizovat' etsin, partija la sovet чаньп өшtyleri ле база artkan, natsionalistar la чerly çerinde velikoderzavньпларла тартьзarga kol kyctylerдин шы- гаанкай volorьп көдыrip тьпьтсьп: proletar diktaturazьпн organ- дарьп, аncadala чурт советтерди кьjaltazь çokton тьпьтсьп, чоньп sotsialistический чөөзөzi—sotsialistический чазалдьп төзөгөzi volьп турган, revoljutsionньп чаньп корулар тьпьтсьп.

I. ЧУРТ-ХОЗJAJCTBO KEREГИНДЕ

1. Kazь la kolhozть чакшь шинзилер аайьп билip альп, kolhoz- toрго tort, kazьда чаньпnan tutagь çok kolsalaazьп берip, klass өшtylerдин, кулак-байдып antigosudarstvenньп—gosudarstvogo кар- шу sagьштардь, чарт билip, көrip тургадьп edip, kolhoztordьп шы- гаанкай volorьп көдыrer. Mунан арь, kolhoztordьп политический организационньп-хозjajstvenньп чаньп тьндар керегинде, иш өtky- rip, алдынан чаткандардып ортозында massovьп ишти elvede өtky- rip, 2-ci вещьлдыктьп ucyna, oblast icinde коллективизациань uc- ap салар.

2. S'ezd, OIK-ть виуcap тургань, 1935 ч. fevral, аjдан сон- довоj, алватьпнь деремнелер алар керегинин general'ньп планьп тургузьп, ол деремнелер турар чerлерде zoотexнический la чадар- kommunal'ньп строitel'stvogo керекty akca возотсьп деп, onon өскө деремнелер көcip чаткан улуска ченилте берзин деп, кьска өjдин туркупьна, вашкарууньп алдына surak тургузар.

Деремнелер чадар иштин practicesкij өдөр изинде, вьльтьргь чьл- дагь cilap, gigantomanija, (ulu чаан sagьш) iskustvenньп eple ьl- gaazь çok natsional'ньп poselkalar ederi, деремнелер турар чerди талдаганда чоньп sagьшьпса volboj тургань, administpированиje ле kolhoz мальп карськ spetsializirovat' eder чедикpester çok volьп.

3. Onon öskö s"ezd kekedip turganь, ker-mar mal koomoj kы́стар сы́гарда, канды́j la azral tutagь çok volъzn dep, malga azraldь çetkilince edip alar kereginde, oblast içinde azral beleteerinin tözölgözün elbederi kanajda öder degezin, kulturnьj la texniceskij işter ötkyrip--çalan çerlerdin tazyl tönözün kodorьp, mi-lioratsija ötkyrip, çerdi ölen lө yrendep, tьrmuу́star, onon do öskö işter ötkyrer ucurlu.

Çerly çerinin mal uғын çarандьrарьнын çenyуyly çaan keregi (metizatsija) kajьktadarь volьp turgan kereginde, mundьj uk-tar çarar dep ajdar kerek: uј malda semintaldar, koj malda me-rinostor, çьlkь malda voş miner uktu, cocko malda, ak anglijskij uktu cocko. Onon öskö s"ezd OIK-ka çakьp turganь—aldьnda ekelip algan onon do öskö uk maldardь kajьktatsьn dep turь: krasno-nemetskij, şvitsalar, voloztьn kojь, onondo öskö, çе ol ondьj uktu malga kandьj rajon kelizerin көrip ötkyrzin.

Emdigi tuşta var sovhoztor lo kolhoz tovarньj fermalardь azra oblast içinde kolhoztorlo kolhozсылardь aru uktu maldu eder kereginde, 1935-36 ç. ç. turkunьna, oblast içinde, uktu mal çajar rassadnikterle baza uktu maldьn uјalarьn tözözün dep, s"ezd OIK-ть vuucar çat.

4. Zoovettexnikumdь, zootexniceskij la veterinar keregine yurener völykty turar edip artьrar kereginde, OIK vaşkaruu al-dьna mьnan arь surak turgussьn dep s"ezd çakьp çat.

5. 1935-36 ç. çer sugarar suaktar edip Ak-Turada kapital'ньj işter ötkyrip, onon öskö Koş-Agaş aјmagьnda aldьnan veri vaştalğan, ozogь aajьnca çazalğan suaktardь çaңьrtьp 700 ga çer sugarar sugatar eder işti ötkyrzin dep, OIK-ть vuucar.

Bu işti çetkilince tutagь çok ötkyrip alar kereginde, 1935 çьlga la onon arь çьldarda, bu işke akca verzin dep, vaşkarudьn aldьna surak turguzar. (Ulagan, Kөksu-Oozь, Onьdaj, Elikmonar) aјmaktarda, çerinin aajьn şindep көrgөн aјas, çer çarандьrар; sas çerin kurgadar, suu çok çerine sugat edip meliorativньjla-gidro-texniceskij işter ötkyrer. Bu işke tuzalanatan-сығымьn çonnon çuup, baza meliorativньj kreditter сы́garar ucurlu.

6. Tyzymdi көdyrip, oblastьn prodovol'stvenньj la azral kul'turazьn çetkil var eder kereginde, 1935-36 ç: turkunьna, kol-xozto yren öskyrer, көptөdөр ucastkalar tözөp, yrendi sortop tu-rar, naucно-isledovatel'skij işter tözөp, onьn kereginde oblast icin-de aңьlu bu kerekti çaantajьn kiceep turar naucно-isledovatel'-

skij ucresdenijalar, opornyj punktu (zoonal'nyj stantsijalar) tözözün.

Oblast icinde ancadala ceberlep elbedeten, çerivistin klimadına çaragan aş yreninin sortı mundıj sortor; kьskьltьrm buudaj kys salar buudaj la, arьş.

1935 ç. ças salar aştardьn taskaduu opьt işterin etkypip, ancadala kys salar kul'turalardь kralaarьn tьnьtsьn dep, OblZU-dьn mojnьna salьp bucaar,

7. Onon ьskө s'ezd OIK-la AIK-tardь buucaar turganь, -Oblast icindegi bastra kolxoztordo, Micurinskij punkta ьtьrьzьp, bistin çerdin klimadına çaraar degen, çijlektь agaştar ьtьrьzьp, 1935-36 ç. turkunьna Ojrotto çilektь agaş, ьzymin kiceer opьt'nyj punktu zoonal'nyj stantsija izin kьndьktirzin.

Ojrottьn opьt'nyj ucastkazьnda, torko eder nemeni (tutovьj agaştь) kanca çьldarga ьskьrgeninen ulam, ojrot çerinde torko izinin promьşlenost izin tözөp, bu ьzym kul'turanь elbederine çaramьktu dep turus. Onojdordь bu kul'turanь Ojrotьn kolxoztorь la sovхозторьna çajzьn dep, s'ezd OIK-tь çakьp çat. Onon ьskө bu promьşlennьj torkonь oblast icinde tözөp ьskypip alar kereginde, akca vozotsьn dep, tös vaşkaruunьn aldьna surak turguzar.

Oblast icindegi kolxoztordьn etkypip volьp alyngan aş çy-nynder solьp işteer sevooborot izin, aьla kataj etkypipeten agro-techniceskij işterdi çetkilince etkypipen OIK-la AIK-targa buucaar.

Emdigi tuştа ьdyp turgan aş çyzymin solьp-sevooborot izin 1935 ç. turkunьna şinzilep kьrip, onьn mal ьzyminin zadacazьnan vaşkalanьp turgan çerlerin tyzeder.

Ojrot-Turadagь MTS-n organizatsionno-xozjajstvennьj çapьn tьnьdьp, ьskө ajmaktarda MTS tözөerine çetpej, belendenip, oblast icinde kolxoztorgo kereginde traktorlordь vozotsьn dep, baza kolxoztor ortozьna remont'nyj masterskojlor ederine, kredit akca vozotsьn dep, vaşkaruunьn aldьna surak turguzarьn OIK-tь buucaar. Oblast icinde, plan aajьnca kerekty volьp turgan, (aş cacar-sejalka, aş kezer, snopvuulaar, molotilka, sortirovka eder maşinalardь, olorgo kerekty belykterile kyjdyrer benzin kandьj ne-mezile) 1935-36 ç. ç. turkunьna çetkil edip çetirip berzin dep, Oblzudь bucaar.

9. Çaskь kra izinin kampanijazьna belendenip, OIK-la AIK-tardь 1-ci martka mundьj işteer vydyrzin dep s'ezd buucaar çat; straxovoj yren le kraga, cacatan yrendi urup salar, yrendi sortop-

korondop salar, koomoj yrenderdi çakşy yrenge solyp alar; s-xoz inventar'dy çazap remont eder, transport lo at çepselin biriktirip çazap alar, attardy kiceep veleter alar, çalanda işteп turar ulus-tyп oduun (stanьn) çazap alar, kandьj la işti işteerge, işti çakşy biler kadr veleter alar. Onojьp belendenip alala, yren kul'tura kralaaryп, 15-le kynin turkunya vydyrip alar ucurlu.

10. Aldьnan çatkandarga organizatsionno-projzvodstvenьj (suprjag tьzьp, kandьj inventar çepselin remont edip, yreninaru-taar) volьş eder kereginde, OIK-ty, AIK-tarla çer kereginin vaşka-tuularyп vucaar.

II. SOTSЬAL'NO-KUL'TURNЬJ ÇAZAL (STROITEL'STVO) KEREĞİNDE

1. 1935—36-çi yyredy çylda, Oblast icinde vaştamь yyredy-ni tekşі asьp tьzьp kereginde işti vydyrip ucar, şkol çastu baaldardь 100 prots. yyredyge tartьp, baaldardьn şkolgo kelbej turar (otsevty) çok eder.

2. 1937 çyldьn ucuna çetre, oblast icinde çeti çyldьn kьjal-tazь çok politexniceskij yyredyyn tьzьp, orto (on çyldьk) yyre-dyly şkoldordь көptөdip тындыр.

Kөş-Agaş, Ulagan, Onьdaj, Kan-Oozь, Kөksu-Oozь, Şava-lin, Coj ajmaktarda, 1935—36 çylda, çanьdan çetkil emes orto şkol-dor acсьп.

3. Bu munan ary çuuk çyldarda, şkol izinin en ucurlu zada-cazь volьp turary—şkoldьn izinin kacestvozьn көdyrip, yyredydi proizvoditel'ньj iş kycle kolbooştyрьp, kommunisticeskij (vospita-nije) yyredyni vytkyl tutagy çok өtkyreri volor ucurlu.

4. Natsional ped-yyredyci kadrlardьn bilerin тындыр, өгө көdyrip, орныктырьп alar kereginde, bastra yyredycilerdi заосньj ped-yyredyge tartьp, vaza kurstar өtkyrip turar ucurlu.

Bu-la volor 2 çyldьn turkunya, yyredyyzi çeti çyldьn yy-redyyge çetpegen altaj yyredycilerdi, perepodgotovka kurstar az-ra yyredip, çetpej turgan yyredycilerdi, Pedtexnikumньп yyredip cьgarьp turgan ulustaп turguzar.

1936—37-ci çylda Pedtexnikumньп kontingentin 2 katar el-bedip, kraevoj organizatsijalar aldьnз, Pedtexnikum stroitel'stvo-зьпa акса—kredit vozotsьп dep, surak turguzar, kezik cьгьмда-рьп 1936 ç. stroitel'stvozьпa cьgarar eder. Ogo yzeri beşçyldьk-

тын ucunda oblastta, pedagogiceskij institut acar kereginde, belendenip alıp, başkarunıñ aldına surak turguzar.

Oblast icinde, çetkil emes orto şkoldorgo, 5—7 klassta iştegedij çakş yuengen yredyciler ijin dep, Krajispolkomnon surak eder.

Doşkol'nyj vospitanija yredy kereginde, 1937 ç. ucunda, oblast icinde 65 protsn. baaldar tartıp alar; onıñ icinde altaj baaldar—75; (çyl sajn baaldardı çuıurı munıj: 1935 ç.—35 prot. onıñ icinde altaj baaldar—45 prots.; 1936 ç.—50 prots. onıñ icinde altaj baaldar 60 prots; 1937 ç.—65 prots., onıñ icinde altaj baaldar 75 prots.).

6. Deremnelerdegi massovıj politiko-prosvetitel'nyj işti çarandırar. 1936 ç. kazı la çurt-soveti, bicik kьsьrar turalı edip, kazı la kolhozto kьzı tolyk asьr, olordıñ pomeşcenija-turıların çaragadıj edip çazar berer. Çonь cасьнь çurt-soveterde, arı beri көсір çyrer—bicik kьsьrar cital'nja edip, ajmagьnda deze, kandyjla oboğudovanıjazь çetkil—kөсүр çyrer ajl edip, onıñ krug-çьlyna iştegedij eder. 1935—36 çylda bibliotekalardagь kandyjla literatura-bicikterin 3 katar көptөdip, 1937 çylda sovhoztordıñ la çaan kolhoztordıñ oncozьnda bibliotekalar eder. Kolhozcyлардың воjлогьның kiceemel şьltuula, kolhoz klubtarıñ elbeder.

Çurt çerlerge çaantajıñ çyrer kino-peredvizkanıñ izin çarandırıp, bu keler eki çyldıñ turkunьna, bastra ajmaktarda statsionarnıj kino-teatrlar acar. Ojrot-Turannıñ voıьnda kino-teatrdıñ stroitel'stvozьna akca bererin kiceep alar.

Radiofikatsija la radio azra til alьzar işti çarandırar. 1936 çylda kazı la kolhozto efirnyj (kejdiñ) ustanovka edip, ajmaktardıñ tös çerlerinde, sovhoztor lo avtobazada, radio-uzel eder.

7. 1935 çyldıñ turkunьna, predprijatija, MTS, sovhoz işmekcinin le, kolhoz lo sovet aktivtar ortozynda bicik bilbezin çok edip, 1936 çyldıñ ucunda deze, bastra oblast' icinde, çaan ulustıñ bicik bilbes le cala bilerin tort çok edip, bicikci edip salar.

Bicik bilbezin, baza cala bilerin çogoltıp, bicikti biler volьp alğan ulustıñ, bilip alğanı undulbas kereginde, bibliotekala, bicik kьsьrar turalar, klubtar azra bekter tьңdar ucurlu.

8. Bazыьp turgan gazet, ucevniktar, baaldardıñ onondo өskө xudožestvennyj altaj tildy literaturalardı cьgarar işti çarandırar kereginde, emdigi bar tipografıjanı elbedip; şriftarıñ көptөdip, maşinalarıñ elbedip, perepletıñıjь çakş çerpsep, tipografija-

нын турар черин елbedип, spetsial'nyj çaan туранын stroitel'stvozyn kóniktireri kereginde, s'ezd Oblispolkomgo çakýlta берip çat.

9. Iskustvoló literaturany çarandýrýp, elbedip, çonny orto- zyna tarkadar kereginde, çaş viceeciler таар, sov. viceecilerdin sojuzynыn org. vjurozynыn izine çaantajыn volýзыp, xudožest- vennыj škollo, teatrдыn izin çarandýrзыn. Bu keler 1—2 çыlda natsional'nyj teatr la kartinаныn gallerejazыn tözözin.

11. Obl. kraevedceskij muzejdin izi çonlo kolvolýp өдөр ke- reginde, işti çerly-çerinde tözöp, izin bastra kuvultar. Muzejde, Ojrottyн sotsialisticeskij stroitel'stvozynыn көрымçily çаны onco- зь бар volgodыj edip, oblastыn başkaruuda turgandar, çerly çe- rindegi sovetter, bastra çon tutagy çok volýşkadыj eder ucurlu.

12. Onon өскө, kul'turnыj stroitel'stvo keregine, ONO ça- нын kol salaа берер kereginde, konseljarija отыра vjurokratices- kij eple başkarарын çok edip, işti өскөлөндирерин, s'ezd oblispol- komды çakýp çat. Çerly-çerinde ONO војынын инструкторлоры аз- ра, işti vudyrip turgанына тын kontrol'—şinzyy turgузыp, volýş берерин çarandýrзыn. Bu işti başkarýp, başтаp işteer postorgo kul'- turnыj fronto mergendy işteп turgandardan turgussyн.

13. Yyredy keler çылына beletener kereginde, oblast icindegi sovet organdarын өгө ајдылган bastara işterdi кыјaltазь çok vy- dyrzin деп, s'ezd буусар çat; 1-ci martаn oroјтывај бир çылга çet- kedij edip školdordын одынын beleteп tartýp берер, бу-la sroktы өtkyrbeј, školdordын, vicik кысырар туралардын, onondo өскө kyl- turnыj ucpezdenijalардын remontын eder, baza masterskoјlorыla školgo kerekty mevel'dar eder materijal-agазын belendep берер. Bastra školdordы çазар çarandýrýp (remontын, nele çepselin onon- do өскөzin) beleteп алар, 1935 ç. avgустын 1-кы kынын өtkyrbes болор ucurlu.

III. ZDRAVOXPRANENIJE KEREGINDE

1. Ajmaktarda emdenip çadar аңлы etken zdanijalar la (tu- ralar) ucpezdenijalar çok volýp turgan kereginde, 1936 le 1937 ç. turkunya, ajmaktардын төс çerlerinde bastra, аңлы volnitsalардын zdanijаларын edip, (hozjajstvennyj, meditsinskij la кандыла instru- ment çepselin) çetkil eder kereginde, s'ezd Oblispolkomgo çakýp çat. Kolkyctyler med—işcilerden çetkilince tuza алып турар keregin- de, Oblzdrav ucpezdenijаларын (avtomobildы, attы, velosipedtu) edip transportын тындар.

2. Oblast icinde med-işcilerdin çadyñ çyrymın çarandyrzın dep, s'ezd OİK-la AİK-tardь buucap çat. Meditsinskij kurstar ötkyrip, medravfaka la institudtarga altaj ulus ijp, kadr beleteer keregin kiceep, bu keler çyldarda Vrac la, medtexniktardьn 25 protsenti ojrotordon volor ucurlu.

3. Epidemicseskij çuguş oorulardь çogoltьp alar kereginde, kazьla ajmaktьn tös çerlerinde dezoustanovkalar edip, çurt çatkan çerlerdin kazьzьnda da, ancadala kolxoztordo sanprosvet turalar acьp, çaň tözөлгөн natsional'nyj deremelerde pracecnyj la mycalardь çetkilince eder, çonnyñ sanitarnyj inspektorlorьnyñ institudьn tözөөr.

4. Sotsial'nyj (venericeskij, köstin көзөгөzi, tuberkulez) oorularla tartьzar kereginde, 1935 çylda, ajmaktarda 5 venericeskij 5 köztin vracevnyj punktarn tözөp, sestralardьn punktarn elbeder.

5. Jaslijaga çaraar çaştı baaldardь oncozьn tartar kereginde, jaslialardь көптөдө tözөөr. Kazьla ajmakta konsul'tatsija, molocnyj kuxnja, çaan deremnelerde bala tavar turalar tözөөr işti kondyktirip, olordo iştejten akuşerkala işti çakşь biler medsestralardь çetkil beletezin.

6. S'ezd katu nekep turganь, çerly-çerinde çavьsta turgan oorula çenizer organdarga, volьş kol salaа verer kereginde, Oblzdravtьn instruktorlorьnyñ aparadьn tьnydьp, olordьn izin çarandyrzьn. Zdravoxranenijanyñ seksijazь azra, baza çonnyñ inspektorlorь azra, olordьn izin kolkyctylerdin kadьk çygeri ucun volgodьj edip, çarandьrьp, işti elbede çarandьrar kerek.

7. Oblastyñ klimadьnyñ aajьn көрө, onon öskө arvytkenin көрө, Ojroto kurort izin elbederi le inturizm keregin elbede tözөzin dep s'ezd OİK-ka çakьlta verip çat.

8. Oblast icinde fizkulturnyj iş çilvyly ödyp turganьn көrip tura, emdige çetre kol kycile çatkan çaş öskyrim fizkul'turaga tartьlvagan (iş çaňsla gorodto ödip çat). Bu mundьj iş, kol kycity çaş öskyrumdi, fiziceskij çaňnan beletep alar keregine, çaan tutaktu volьp çat. Onьn kereginde, s'ezd OİK la AİK-tardь buucap turganь, fizkul'turanьn instruktorьn, voььnyñ çerinin alvatьzьnan beleteer çolgo kirip, çaş öskyrim ortozyна fizkul'turanьn keregin çartap, fizkul'turanь ancadala natsional çurt-soveterdegi sovhozь, kolxoztordьn ortozynda ötkyrzin.

Gorodto, gorodskoj vydyyly zal zdorovija dep tura (klub) ederine, ajmaktarda deze, çajgь la kьşkь ploşcadka edip, onь

ovorudovat edip (çepsep) alar kereginde, OİK la AİK-tar voյb-
նն smeta vjudzedinde akca turguzyp volyr alzn dep, s'ezd
vuucap çat.

IV. FINANSOVՅJ IՏ KEREĞİNDE

Oblastnoj lo Aj:nakispolkomdordь, s'ezd, bu mundьj nemeni
çetkil etsin dep, vuucap çat.

1. Bjudzettь, mobilizatsija sredsv planьn, on-kyndykten on
kydyke, kvartaldañ kvartalga gosudarstvоньn doxodьn, kazьla tь-
lyuzin vydyrip turzn.

2. Rezim ekonomija ucun, kapitalovlozenijanyñ izin çaran-
dьrar ucun tartьzuun tьndьp, bu mundьj nemeni çogoltor ucun-
lu: çөptөp salgan ştat la, onьn çalyñ artьk etpes; planga kirvegen
strojtel'stvogo akca cьgarvas, upravlenceskij aparatka artьk ras-
xod etpes, ondьj kьlyktardь çogoltor işterdi tьnytsьn.

3. Finansovьj la nalog kereginde politikanь ötkyrer keregin-
de, s'ezd OİK-tь vucaap turganь, vaşkaruula verilgen çenilteler-
di çongo bildirtip, kandьj la çaravas karşu kьlyktardь yzyp
turzn.

4. S'ezdtn vuucap turganь, 1935 çьlda, Oblast icinde bast-
ra çurt-soveterdi sel' vjudzetty edip, çurt-sovet vjudzedine voյlo-
rьnyñ çerindegi çuulьp turgan nalog doxodьnañ artьrьp, mate-
rial'no-finansovьj vazazьn tьndьp verzin.

5. Straxovoj kerekti,—kolxoztordьn organizatsiono-xozjajs-
vennьj çanьn tьndarьnyñ la mal izin çarandьrar, sotsialistices-
kij çөөzөni korьr en ucunlu tьzөлgөzi edip ötkyrer ucunlu.

6. S'ezd, OİK la AİK-tardьn sagьzn vurultьp turgan kere-
gi,—kolxoztordьn finansovьj xozjajstvolorьn kьjaltazь çok tьndь-
dьp, olordьn kirelte-cьgьtьnyñ smetazьn turguzyp, ucot lo ot-
cet verer keregin çarandьrьp prakticeskij volьş verer ucunlu.

7. Sverkassanь deremnege, kolxozko, sovхозko, predprij-
tijaga çuuktadьp, onь çonьnyñ cьnla kul'turnьj, kreditньj organi-
zatsijazь edip, sistemazьn (aajьn) tьndar.

8. Oblast icindegi finansovьj işke, çetkil kol salaa verip, fin-
plan ucun Oblastьn kol kycty alvatьzn tartьp, flnseksijalardьn,
komsodtordьn, signal'ньj postordьn, revizionньj komissijalardьn
izin aktivньj etsin dep, s'ezd, OİK-tь AİK la çurtsaveterdi vuuc-
cap çat. Bu işti ötkyrerde, XVII-ci part s'ezdtn „finansovьj dist-
siplinazьn tьndьp, xozrascettь tьndar, gorod lo deremnenin or-

tözündä ekonomiceskij kolbuun tıñdar, sovet salkojıñın vaazın ködyrer kereginde, cıgargan istoriceskij rešenijazıñın aajınca işti ötkyrer ucırlu.

V. BOJYNYN PROMŞLENOZYN TÖZÖP, OBLAST ICINDE ÇERDEN KAZYP ALAR TUZALU ÇÖÖZÖNI YZE BILIP ALAR

1. Kustarnıj promşeldın, kooperatsijanın izin çarandırarı la kataj, köckyn albatın deremnele çadar edip ötkyrerine çaan ucırlu—oblasta ancadala ajmaktardı bojnın promşlennozn tözöp çarandırar kereginde, OİK-tn çan sostavına s'ezd çakylta verip çat. Bojnın promşlennozn tözöördö, mundıj nemedен eske alnar kerek:

Baştarkıynda—çerinin bojında sır'e varınca; Ekinçizinde—krestjan çurtında tudunar kavnar çaan kerekty (avralar, canaktar, at çepseli, gıncarnıj posudalar, ajl icinde tudunar kazan ajak onon do öskö nemelerin) çetki edip berer ucırlu.

2 En ozo stroitel'stvogo kerekty materialdar (kirpic, izvestka, çargan agaş) veleteer promşlennost köndyktirerine kiceemeldi çaan salar kerek, nenin ucun deze, albatın deremnelep köcyrerine le sotsial'no-kulturnıj işter (şkoldor tudar, vol'nitsalar, onon do öskö neme tudarga) ol ondıj materijalдар tın kerekty volıp çat.

3. Bojnın var kycile edilip turgan gidroelektrostantsija çanıs la Camalda TİK xozjajstvozna" elektroenergijazın verip çarıdar emes, çе ajlandra çatkan Elikmonar ajmagın deremnelerin oncozında çarıdır cıdagadıj, Cemaldın gidroelektostantsijazın stroitel'stvonı vozodorıla, 1935-36 çylda Elikmonar ajmagın tös bojna elektroprovodkalar ötkyrip, onon öskö TİK xozjajstvozna çuuk turgan kolxoztordı-da çarıtsın dep s'ezd OİK-ka çakylta verip çat.

4. Ojrotı öskyrip çarandırar kereginde, krajispolkomnı çөptөp alğan rešenijazın, s'ezd çaradıp oo tuda çanıs öjde Krajispolkom lo Narkomtjazpromnı aldına, altın, rtut'la marganets tavar promşlennost tözöör kereginde, razvedka etsin dep turı.

5. Oblast icinde, mevel-nele tudunar kavnar neme eder favtika tözöör kereginde, suraktı şyuzın dep OİK-ty vıcaar.

6. Akademiya nauk la naucno-isledovatel'skij institutyn, baza zapsivgeologorazvedocnyj trestin ekspeditsialarynyn otkyrgen işteri aajynsa, vojynyn promşlenozyna syr'e tavar, baza çerden syr'e kazyp tavar iş otkyren kereginde, kazyla ajmakta kraevedceskij jacejka tözöp, ol işke kolхозсыларды, çaş öskyrymdi le şkol yurenciklerin tartyp alar.

VI. PROMKOOPERATSIIJA IZI KEREGINDE

Gospromşlennost' çok, kustarnyj promşlenost' tözöör nele argazь var, Ojrot çerinde, promkooperatsijany tьnyдарь syreen çaan ucurlu volyp turgan kereginde, s"ezd buucar çat:

1. Promsojuz strojmaterial (kirpic, izvestka, çargan agaş veleteer izin tьnytsьn, baza çerden kazyp tavar tuzalu (taş kömyr, mramor, buduk, onondo ösközin) tavaryn kiceep tьnytsьn, baza onojьp ok şirpotreb tovaryn (örp etken nemeler, metaliceskij nemeler, canaktar, taratajkalar, koleso (tegerek) syrkyzi, kijn ödyk köktöp remont eder) işti tьnytsьn. Çanystan iştep turgan ustardь (kustarlardь) biriktire organizovat ederi le promkooperativ clenderinin sostavyn köptöderi ancadala төрөл altaj ulustardan volgodьj volzyn.

2. Lesoximsojuz la AIK-tardь, lesoxim nemeler (civi sarçyy zivitsa, smola, döğöt) ederin tözöp, bu produktsijany 1936 ç. 2,5 katap köptödir сыгарзыn.

3. Promkooperatsijalarga proizvodstvennyj plandaryn vydyrip alar kereginde, çaantajyn volьзыp, iş-kycti syn turguзыp, сыgargan produktsijazynyn vaazyn çavьzadar kereginde, kooperatsija izinde kontrol'-şinzyyni tьnytsьn dep, AIK-tarla çurt-soveterdi buucar.

Ovlzu la Ovlispolkomnon çöp çoko, AIK-tar promkolhozть sel'hozartel'ge көcyrip salaryn toktodьp salar.

4. Munan ary, kolhoztorдын organizatsionno-xozjajstvennyj çany tьnyдьp çarandьrar kereginde, Mnogopromsojuztyn pravlenijazyn, instruktorlorynyn aparady tьnyдьp, promkolhoztorго çetkil kol salaа verzin dep buucar.

VII. SYT PROMŞLENNOST' KEREGINGE

1. Sarçula syr eder zavodtorдын izi kezik ajmaktarda (Kөksu-Ozь, Turacakta) koomoj volyp turgany, (4 çyldьn turkynьna

214 mun salk). kapitalovlozenija salılganь cedikpesty dep tem-dektep turubьs.

Bu-la keler 2 ьыдын turkunьna mexanizirovanьj zavodtor stroitel'stvoznь kandyj ьerge turguzatanьn ьartap, ьskozin ьedik-pesterin ьogoltsьn dep OIK-ть ьakььr,

2. Syt produktsijanьn kacestvozь ьavьs volьp ьagьp turgan kereginde, Maslopromdь, fermalardan kacestvozь, vijik ььr'e al-gadyj edip, izin ьskolendirzin dep buucar. Ogo tuda ujdьn ala-tan syti koьtoderin kiceezin.

3. Sytin kacestvoznь koьdyrip, kacestvozь viik ььr ederge arga verip turgan, oblasticinde al'pijskij flor ьar kereginde, ььr ede-ri azra munan arь syt promьshlenostin koьdyktirer kerekterdin aaj-ьna ььksьn dep, OIK-ть ьakььr.

VIII. ьOL XOZJAISTVOZь LA TRANSPORT

1. ьazar vydyrip algan ьoldordь severlep alar kereginde, munan arь olordь ьarandььp ьazaarь kereginde, Soveterdin VIII-ci ьuunь, Oblispolkomdь,—emdigі ьjgө ьar ьoldordь, bu keler eki ьыдын ьазьnda, ьыдын kandyj la ьjinde, Cujдын traktyla avto-movilder birde buudagь ьok ььyp turar edip, ьazar, sever tu-zalanarьna ьedinzin.

2. Kraj la respublikalar la kolvolьььp turar ьoldor tujuk kereginde, ьol stroitel'stvoznьna gosudarstvennьj vьudzeten akca assignovat' etirip alarьn, s"ezd Oblispolkomgo ьakьlta verip ьat.

a) Ojmon traktyн avtomobil ььyer edip eki ajьr eder; Oj-mon-Katandunь azra Inge, ьaza ьavagan, ьolo, Keni azra, Tujak-tuga ььgarar.

ь) Ulagan traktyн Civit le Ulagan ortoььnda avralu ььyer edip salar.

3. ьol stroitel'stvozь kereginde, ьon kycin kozo tartarь, ьa-an ucurlu volьp turgan kereginde, Sovetterdin oblastnoj s"ezd, OIK la AIK-tardь ancadala buucar ьat, Turacak-la Coj ajmaktardь ьanьsla oblastnoj ьolьn ьazaarьna emes, ajmak la ьurt-sovet vojlorynьn ortoььnda ьoldь ьazaarьna, kol kyctylerdi tartьp al-zьn.

4) Stroitel'ньj material: taь, agaь, kьь ьjinde mostolorьnьn stroitel'stvoznьn vydyrip alar kereginde, zagotovka planьn vydy-rip alьzn dep, s"ezd, Oblispolkomdь, Ajmakispolkomdordь, ьurt-soveterdi buucar ьat.

Горно-Алтайская область

Библиотека

им. М. И. Калашникова

5. Çol kereginin usevnyj zavedenijalarga ulus iji, texnik, desjatnik, şofer volor kadrlardı veleter alzn dep, Oblispolkomdı buucap salar.

6. Trakt la çyreten ezilerdi vuzıp turgandar la kyyn kajralı çok tartızar kereginde, avtoinspektor lo çon kontrol' azra, tın şinzy turgusyn dep, s"ezd, Oblispolkom lo obldortransı buucap çat.

7. Koş-Agaş la Ulagan ajmaktar la tutagı çok til' alızar kereginde, Çaş-Turala Ojrot-Tura ortoıynda, Ojrot-tura la, Koş-Agaş ortoıynda çaantajın turar aviosobşçenie volorı, kılalta çogınan kerekty dep turı.

IX. ÇADAR-KOMMUNAL'NYJ XOZJAJSTVO KEREĞİNDE

S"ezd OlK-tı çakıp çat:

a) 1935-37 ç. Ojrot-Turada 500 klvt. kycty gidro-elektrostantsiya etsin.

b) Çyldın-çylga çanı mılcalardıñ edizi ulalıp bargan gorodtoı, Koş-Agaş-la Ulagan ajmaktarındagı mılcalardı vydyrip salar.

v) İcerine çaragadı suu çok volıp turgan kereginde, Ojrot-Turada (çaan baazı çok strojmaterialdan agaş truba edip) kanalizatsiya ötkyreriniñ keregin şuyr aajına sygar.

g) Kyn vadı Şiv. Krajispolkom la vaşkaruu aldyna akca vozotsyn dep surak turguzıp, 1935-36 çylda bastra oblastnoj uc-rezdenijalar batkadı Dom Sovet tudıp alar.

d) Gorod icinde pasazirskij avtobustar tözöp alar.

e) Ojrot-Turanı çaan degen oromdorında şosse, çol çazar vydyrip alar.

2. Gorod icinde çadar turalar çedişpej kyc volıp turgan kereginde, g. Ojrot-Turaga, Koş-Agaş la Ulagan ajmaktarına zilstroitel'stvogo akca köptöde asignovat' etsin dep, Krajispolkom-lo RSFSR SNK-dan sırap, oo kataj zilkooperatsiyanı ic çanına çuular çuı, členskiy la pajevoj vnostorın çuıyn tınydıp, gogodtoı kölkycitylerdi zilkooperatsijaga elbede tartıp alar.

Gorodto lo oblast icinde stroitel'stvo kanajda edyp turganı körip-şinzileer, onıñ kacestvolu volorı ucun tartızar, kontrol' izin tınydıp, proekt le smetazı çok stroitel'stvonı etirbes.

X. TIL ALBZAR SVJAZ' KEREĞİNDE

1. 1935 ç. Ojrot-Turada telefonnyj stantsijazyn etsin dep, soveterdin çuunъ, oblispolkomdъ vuucap çat. Onon eşke Ulagan la Ondaj ajmaktarında 236 klm., Kan-Oozında-220 klm telefonizatsija izin vozodo vydyrip, Ulaganda, Cojdo, Şabalinde, Elikmonarda stantsija etsin.

2. Radio ugatan çerlerdi çedikpes as dep, 1935 ç. çavъstaj bargan radio svjaz'tъ 2 katap көptөdip, gorod icinde radio tran-stockalardъ 1000-ga çetirer.

3. S"ezd Oblispolkomdъ, Gorsovet le AIK-tardъ vuucap turganъ, kandъjla perevod lo posylkalar çogolorъn toktoodъp, poc-tanъ uzadъp, kyni өtkөndө çetiretenin, pismo emeze telegramm çogoltorъ, мынан арь pocto izinde ondъj kылк çok volzyn dep, oblast' icinde kol kyctylerdin, ancada la korenoj alvatъnъn su-ragъn çetkil etkediъ edip, pocto-svjaz' izin kubultъp çarandъrар kereginde iş өtkyrzin.

XI. TOVAROÖBOROT KEREĞİNDE

Işmekci klass la kolhoz krestjandardъn kul'turnъj la çadъn çyrymine kerekty suraktarъn çetkil eder, en ucurlu zadaca volъp turgan, gosudarstvонъn la kooperativnyj saduunъn gorod lo de-remne ortozynda tovaroöborottъ elbeder kereginde, kol salaа koomoj çedip turgan ucun, soveterdin s"ezd-çuunъ oblastъn, aj-maktardъn ispolnitel'nyj komiteterin le çurt-soveterdin sagъzъna ebeltip çat.

S"ezd ancadala çedikpesty çanъ dep temdekter turganъ, ça-kalaj çatkan, çanъ deremnelep çatkan ajmaktarga, prodovol'stvo-nъn la promptovar fontdъ as varъp turganъ, onon eşke kolhoz saduuzъ elbede çajlъp, көndygip turganъ çok.

BSK(в)Р-н ТК. nojavrskij plenumnъn la vaşkaruudъn, kar-tockalu sistemанъ çok etken reşenijazъ, sadъzъp turgan organiza-tsijalardъn өtkyrip turgan işterine, kol salaа bererin тыңыtsъn dep, soveterdin mojnъna salgan. Onojdordo soveterdin s"ezd çuunъ OIK-la Ajmakispolkomdordъ vuucap çat:

1. Kalaş vъzъrар çerlerdi, kalaş la kulur sadar çerlerdi, emdi çurt çerlerde varъnan vaşka 25 çerde acsъn, 1935 ç. kazyла aj-makta çonnъn stolovojlorъn acsъn.

2. Kalaş la aş-furaz saduun elbederine kataj, çerly-çerdin di-fitsitnyj emes sьr'edon şirpotrev-tovar edip, öborot saduun тыңыt-

сын. Çe brak, ulus çilbirkeп albas aş kursaktъ, saduci organi-
zatsijalar сыгаръ satpazън.

3. Ojrot icinde çatkan albatънън natsional uғы aajънца көrip,
tovardъ taldap ekelerde, çongo çaramъktuunan, ulus kerekсинip
turganъ aajънца ekelip turzън.

XII. SOVET STROJTEL'STVOZъ KEREGINDE

Soveterdin izin öskölöndirerge baştap salgan işti usъна сыгара
vydyrer kereginde, sovet aparadъ eelgir, kolkycty elbek işmekci al-
batъga, kolhozсылarga çuuk turar ucurlu. Aparat partijanън ge-
neral'нъj çolънца varъ, başkaruudън turguskan kerekterin kыjalta
çok, cike ötkyrgedij volor ucurlu.

S'ezd OIK, AIK-tarla çurt soveterdi buucaр turganъ, voјъ-
нън izinde kritika, samokritikanъ тънъдър, yzyk çok kolsalaa ve-
rip, sovet aparadънда vјurokratizm la, kontseljardan otra baška-
rъ otъratanън tort çok eder kerek. Bergen işti vydyrerine karuu
lu volъp, iştin vydup turganън yzyk çok көrip, soveterdin or-
ganizatsionнъj işterin, partijala başkaruunън turguskan politiceskij
zadacazъна tendestirip salar ucurlu.

Natsional oblasta, Lenin natsional'нъj politikazънън en
çaan zvenozъ volъp turgan aparattъ voјънън kolkycty uk albatъ-
zъна çuuk edip, voјънън uk uluzъnaң tudъp, aparattъ koreniziro-
vat' ederi, sovet strojtel'stvodo en ucurlu surak volъp çat. Bu
kereginde s'ezd temdekter turganъ, bu zadaca soveterdin VII-ci
oblastnoj s'ezd çuunънда turguzылgan, çe emdige çetre bytkyl
vydyrgeni çok kereginde, VIII-ci s'ezd 1935 ç. usъна çetre oblas
icindegi bastra organizatsijalar voјънън aparadън 50 prot.-ten тө-
mөн emes korenizirovat' etsin dep, Obljispolkomдъ, ajmaktardъ
la çurt-soveterdi buucaр çat.

Onън kereginde:

a) Anylu kurstar ötkyrip, VUZ-tar la VTUZ-targa yyredyge
ijer ulustardън kursън ötkyrip, korenoj ulustan kadr veleter
alzън.

b) 1935 çыlda, çurt-sovet predsdatelderinin perepodgotov-
kazънън bir ajлык kurs ötkyrzin dep, s'ezd OIK-тъ buucaр çat.
Ol predsdatelderdi, AIK-tar Obljispolkomнън prezidiumънаң çep
çokko solъbas edip, bekter salar.

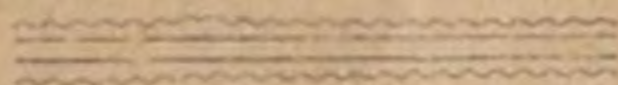
v) Kolhoz proizvodstvovънън en erkin degen mergendyci-
lerden, sovet izinin baškaruu izine vьdvizenie edip tartar. Ol tar-

тыр алган vьdvizenets, ulustың қааың қурымын қарандырағын кі-
сеер, olorgo proizvodstvonyң texnikazың bilip alaryна volьzar

g) Soveterdin sektsijalaryның la deputatskij gruppalaryның
izinde, işmekciler, işmekci yj ulustar, kolhozсылar la kolhozсы
yj ulustar, bastra kol kycile қатқан albatь екinci веşқыдықтың
zadacalaryн vьdyrerge kozo turgady, sovet aparattyң izine kont-
rol' volьp, onың izinde tutaktardy сығарып tyzetkedij edip, mas-
sovьj işterdi қарандырзың деп, s'ezd, Obljispolkomgo, gorsovet-
ke, ajmakispolkomdorgolo қurt soveterge қакылта берip қат.

Oblastың soveteri „kolhoztordь vol'sevik eder, kolhozсылar-
ды argalu eder“ деп partijаның сығарған қаан ucurlu lozungты
vьdyrerge, kol-kycty albatынь mobilizovat' edip tartьp alar
ucurlu.

Bu lozungты vьdyrip alar argavьs, artқан kulak-bajlardың
saltarыla tartьзыp, klass өstylerdin қазыту, emeze ile karşu kыльк-
тарың таар yzip, baza olор gosudarstvo distsiplinazың vьзыp, vis-
tin қазальвьстың төзөлгеzi volгон—қонның menzinip turgan қөө-
зөzin yrep, cacyp turgandarla kyyn kajralь қок tartьzaryнда
volor.

OBLAS ICINDE MAL TUDÛP AZRAAR KEREĞİNDE DOK- LADTYŇ AJŇNCA SOVETERDİN-VIII-ci S'EZD-ÇUUNÛŇN

Postanovlenijazь.

Soveterdin VIII-ci Oblastnoj s'ezd, nök. Xavarovtyn mal izi-
nin le onyn zadacalary kereginde ajtkan dokladyn ugala, bastra
maldyn toozy, soveterdin VII-ci oblastnoj s'ezd tuzundagy bolgon
toogo çetpej turganyn temdekter çat. Bu ejinde maldyn onojyr koro-
gon tös şylaktyn s'ezd şyyp temdekter turganyn bolzo, 17-ci
partijnyj çuunda nök. Stalinnyj ajtkanyna kelizip çat. Æskörtip
ajtsa. „Çurt-xozjajstvonyň mal azraar wolyk işte, çaan—kulak
elemanter kirip kalgan kereginde wolyr çat,—ol bir çapnany
ekinci çapnany deze, çurt-xozjajstvonyň eskelendire kувultar ejidi
tuzalanyn, eştyler maldy kыrarga agitatsijany tynьda etkyrgen ke-
reginde woldy“ ogo yzeri Ojrotyn soveteri mal keregin çakşy
kiceewegeninen wolyr çat.

Ogo tuda s'ezdtn çaradyr temdekter turganyn, 1934-ci çylda
mal izi çaranyn, toozyn kedyrilerinin çajylr kelgen yje çyl wolyr,
sovhoztor, kolhoztor lo kolхозcilar, partijala başkaruynyň
sotsialist maldy көptөdip çarandyрar kereginde derektivyn bydy-
rerine kiceep, mal özuminin çenyyn baştap kolgo alganyn tem-
dekter turь.

Mal izindegi özymdi, soveter le kolhoz organdary көр-
sinip, onon ulam bu çenyyni wolorzynьr oтыратань çok wolyzyn
der, s'ezd kekedip çat. Bylca sogylgalak kulak wajlardyn saltar-
lary var, olor emdi-de antisovetskij la antikolхозnyj kыьktaryn
etkyrer-de etkyrip-te çat. Olor onojdo biske karşu ederde, ob-
las icinde en ucurlu hozjajstwowьska—sotsialist mal izin yrep
çajradaryna kiceep çat. Onyn usun bistin tartьzuvьstyn en ucurlu
ucaskawьs wol'şevik kolhoztor usun, Ojrot kolхозcylardyn argalu
çadyň usun wolor ucurlu.

BSK(в)Р-н ТК-тин jun ajdagь plenumь mal izi kereginde
ajdyр turganyn: „Mal izi bytkylince çedikpesty artьр çat. Onyn

өзүмү ылгаазь çok варьр çat. Ылкь малдын корор турарь emdi-gee toktogolok" Bu munajda ajdylgan aajьnca, mal izi kereginde bistin Ojrot Oblasta cedikpes izivisti s'ezd çat temdekter turь. Bu munь eske альп нөк, Stalinньн „Mal azraar kerekti vastra partija, kөdire ištep turgan ulus, partijньj-da partijньj emesteride kөdirezi vojlorьньн kольна альп išteer, kerek yzeri mal azraar keregi ваја-вир ченуулы volьp kalgan, аш elbeder keregindij-ok, ен ваşkь чаан kerek edi деп, sanazьна çat альпnarga kerek" Soveterdin VIII-ci Oblastnoj s'ezd чөптөр çat:

1. Oblast icinde kolxoztordo 1936 ылын 1-кь январда voloton malьньн тоозьн munajda чөптөөр,—ылкь mal 37678 оньн тоозьнда veeleri 11253; уь malдын 58685 тын, оньн тоозьнда 21529 тизи уь; kojlo-ecki 164730, оньн тоозьнда чоон тизизи 82565 тын, cocko 11371, оньн тоозьнда ene cocko 1351.

Mal тоозьн көптөдip, maldь өнзidip көптөдөринин (vosproizvodstvo) planьн vydyreri, gosudarstvenньj plandь vydyrerinin kereginde, politiceskij la ekonomiceskij чаьнаң чаан ucurlu volьp turgan keregin, s'ezd var çok kyci le temdekter, oblastьн, ajmakьн, чуртsovetin sovet органдарьн la vastra kolxoztordь. bu plandь январдын 15-ci куньнен өtkyrbej, казьла kolхозko, brigadaga, kolхозcьга, kolхозcь уь uluska четirip, bildirtsin деп буукар çat. Sotsialisticeskij мөрөјди le mergen išti тыньдыр, bu plandь vydyrerine bol'ševik tartьzuun төзөzin деп буукар çat.

2. Ajmakispolkomdordь, чуртsovetterdi, чер keregin le kolхоз keregin ваşkарьп turgan органдарь, partija la ваşkарьудьн, kolхозcьлардь mal izinin brigadazьна išteer өји 2 ылдан төмөн emes edip ezilep берeri kereginde, direktiv—çakaruum кьjaltazь çok vydyrer ucurlu edip буукар çat. Kolхозтьн izin çajradьp, iш ucun karuumна турарь çok volьp turgan kereginde, kolхозть ваštар ištep turgan ulustь таңвазьнаң солььрьн munan арь tort çok edip salar.

Onon өскө, munan арь, mal izine уь ulustь tartьp alar zadacanь. s'ezd ваška аьлу temdekter çat. Munan арь bistin mal izinde ченууни kolgo альп, malьвьсть çarandьрьп alatan argavьs ol-la tuzunda, kacan нөк. Stalinньн çakaruum la BSK(в)P-н ijul'skij la nojavьrskij plenumньн rešenijazьн vydyrer aajьnca ulustardь mal azraar kereke kozo tartьp alzavьs.

3. Mal izin өрө көдыrerinin ucurlu zvenozь volьp turgan,

kolhoz tovarnıj farmanın izin vozodıspaj kiceegenile çava, kolhozıylardıñ aldınan tuzalanıp turgan malnıñ özymin baza kiceer kerek. Natsional'nyj çerde, kolhozıylardıñ aldınan tuzalanıp azranar malnı, emdi turgaza turguskan normadan köptödip berzin dep kraevoj lo tös organizatsijalardıñ aldına surak turguzarın, s'ezd oblispolkomdı buucar çat.

Aldınan çatkan ulus, ertengi kynde kolhozıy volor kereginde, aldınan çatkan ulustın malnı önetiñin kiceer öskyrgej turgan kerekti çok etsin dep, AIK-tardı, çurtsovetterdi buucar salar.

4. Kөksu-Оозыны, Çаваганы, Keninin le Ojrot-turannı plem-sovhoz direktorlorınыñ baştap turgan xozjajstvolorı, mal iziniñ көгымçılıx xozjajstvo emes volıp, (çaş mal kiceer öskyreri, azral beleteer çанынан, stroitel'stvozı) oblast icindegi ozosı kolhoz-tordon sondop turgанын, көзине çat ajдыр көргызер kerek.

1935 çылдын туркунына BSK(в)Р-н ТК-тин ijundagı plenumnıñ turguskan çövin: „Uktu mal çarandyр өскыreriniñ сын көгымçılıx xozjajstvozı volын, kolhoz tovarnıj fermalardı çarandyра өскыrerге gosudarstvo çанынан kolhoztorго ucurlu volış volын“ dep (ТК plenumnıñ) postanovlenijazын tutagı çогынан vudyrip alарын, өгө ajдылган директорlordı buucar ucurlu.

5. Munan arı mal izi kereginde kol salaа verer izinde, maldың ugын çarandyрарын, kajыктар baştagan işti yspej, ulaltıp көндыктirzin dep, Oblispolkomdı buucar. Bu işke kataj, kandyj ajmakta, kandyj uktu mal çараныр өзүр turgанын çakşы şinziler көгүр, maldı kajыktadar iş, voş çyrген mal aldынан воjыла kajыктар çyrzin degenin toktodor kereginde, OblZUdı munday kerekter le buucar:

a) 2 ajдын туркунына, ajmaktар saжын, kandyj uktu maldар azrap көндыктirer plandy turguzыр, çөптөр alын, ol plandy turguzarga, munday uk maldар volын: uј maldarda—simental, koj maldа merenos uktu, çылкы maldа voş miner çenil uktu, cocko maldы deze, anglijskij ak uktu cocko volын; onon өskө, oblast icine, munıñ aldында ekelgen çakşы uktu mal бар volзо, onı baza tuzalanын. Çылкы mal izinde mal uktadar iş ötkyretenin baza onojыр-ok çөптөр alын.

в) ojrotтын зоонаl'nyj stantsijazын, mal izine çava турузар (kompleksnyj) зоонаl'nyj stantsijazы edip kubultarga, kraevoj lo tös çerдеgi organizatsijalardıñ aldına surak turgузар.

v) sovhoztor lo kolhoz tovarnij fermalardın şıltuula, baza aru uktu beeler aldyrtyp, 1935-36 [şyldın turkunya oblast içinde kandyj la maldy uktadar xozjajstvozyn tözözin.

6. Bastra malga azraldın keregin cotor, kışkda maldın çut çaman kynderinde kursag belen bolzyn dep, azral fondın beleter alar ucurlu, çalandard, mal çyger çerdi çakş bilip alala, ol çerlerdi, agaş taştan, tönözektön arçyp, meleorativnyj iş etkyrip, pokos lo mal çyger çerdi tırmuştap, ölen yrenin çacyp, maldın kış çyger çerlerin bilip alala, oo maldy turguzarga belen edip, munan ar, oblast içinde azral vazan elbedsin dep, AIK tard, çer başkarar organdard la çurt sovetterdi buucar.

Mal azraldın vazazın elbeder işterle kolvolızyr turgan (sevoovorot-aş çyzynın solıy, ölenin yrenin çuury, ony yrendeeri onon do öske işterde) prakticeskij ödöten kerekterdi çakş şuyr alzyn dep, Oblzuga çakıy.

7. Ajmaktardag, mal emdeer çerlerdi elbedip, kandyj çedikpes nemelerin çetkil edele, Ojrot-Turanın vaklavatorijazyn kandyj kerekty nemazin var edip, Ojrot oblas çerinde veterinarınyj kerekty tınytsyn dep, kraevoj lo tös çerdegi organizatsijalardın aldına surak-turguzar.

8. Maldın ara saların, kızıraarın çok ederge, kandyjla çyzyn maldın çaş balazın severler, tornıktıyyp alar kereginde, kolhoztor, kolhozçılar la aldınan çatkandar, partijala başkarudın voos maldy severleer kereginde cıgargan postanovlenijazın kanajda vudyrip turganın körer kurc şinzyu kontrol' turguzyp, maldın balazynın kijninen çyrgenderge çakş iş usyn premija syj verip, koomoj işter turgandard ştaftaarın Oblispolkomd buucar.

Oblzu, Narkomzemnin, BSK(в) P-ı krajkomynın dojarka la pojarka izin çanıs kizide eder degen derektiv çakıtan, oblast içindegi bastra kolhoztorgo çetirzin. Onon öske 1935 çylda, fevral' ajdan oroıtyvaj, kolhoz tovarnyj fermada işter turgandardın izinin çalın berer ezizin turguzyp, kaz la kolhoz-tovarnyj fermada kontrol'no-projzvodstvennyj ucot tözözin,

Zoovet ezilerdi katap şinzilej le, kыjaltaz çok postanovlenie edip cıgarzyn dep, Oblispolkomd buucar.

9. Narkomzem Ojrotın zoovetexnikumında, veterinarınyj völykti çok eder etken vöjynın postanovlenijazın, katap şuyzin dep Narkomzemdi suraar. Mun la kataj, çyly maldy azraar texnikumın

acar kereginde, kraevoj organizatsijadan la Narkomzemnen surak edip, oblastn kolhoz şkolnyn turazyn (zdaniezin) ederge, akca völyp sygarzyn dep suraar.

Ojrot icinde veterinarnyj işte turgan ulustyn çalyn, eşke rajondorgo kere 50 prots. ködryni biik etsin dep, krajevoj organizatsijala başkarunyn aldyna surak eder.

1935 çylda mal azraar kereginin VUZka, altaj ulustan ijgen 10 kiziden as volbozyn dep, Oblzu-dy buucar. Janvar' ajdyn turkunyna, 1935 ç. ajmaktarda kandyj la massovyj uyredyly kurstar ötkyrerinin planyn turguzyr, bu keregine, çer çerinin bydzedinen akca völyp, sygarzyn dep, OIK-la Oblzudy buucar.

10. Mal azraar keregin bicigen, altaj tildy literaturany vazyr sygararyn tynysyn.

11. Xozjajstvo çapnyn, argalu-kolhoz çyrymnyn ucun: tartyzuna çaan ucurlu völyr turgan, ook maldy la kuş azranaryn tynysyn dep, s"ezd Oblispolkomdy, AIK-tardy la çurt-soveterdi buucar çat. Bu kerekti Ojrot çerinde vydyrip, ook mal la kuşt azrap alar kereginde, Oblzu kazdy la kolhozko kelişte ötkyreten izin temdekter berzin.

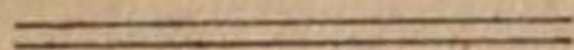
12. Mal izinde körymçily işti le algan çenylerdi voşy voşynan körip bilizip turar kereginde, oblastn mal izinin vystavkazyntözöer surakty şuyzin dep, Oblispolkomgo çakbyr.

13. Mal azrap turgan xozjajstvodo, karulcyk ijt çaan ucurlu, kerekti völyr turgan kereginde, biik kacestvolu karuulcyk ijt azrap öskyreten pitomnik (uja) tözözin dep, Oblzu-ga çakylta berer.

Soveterdin VIII-ci Oblastnoj s"ezd, var çok kycile temdekter turgan, partiya la başkaruudyn sotsialisticeskij mal çarandyrar, köptödör kereginde deriktiv çakyltazy, Ojrot oblast biik-kacestvolu edip vydyrer nele argazy var. Xozjajstvonyntözögözi mal völyr turgan, Ojrotyn çerinde kolhoztordy vol'şevik edip, kolhozcylyardy argalu çadyndu eder evi çekil. Onojdordo, sotsialisticeskij myldy öskirip köptödör (vosprojzvodstvo, planyn vydyrip, azra vydyrerin, vol'şevik sanada elden ozo turar ucurlu.

Sovhoztordyn işmekcilerin, kolhoztordy, kolhozcylyardy la kolhozcy uy ulustardy, oblast icinde mal izin körymçily edip alar kereginde, bu bistin Ordendu Krajbysty ujatka kaldyrbagadyj edip alar kereginde, vol'şevistskij möröjtözör, mergendyci völygar dep, s"ezd kycylyr çat.

Revoljutsionnyj ŧygaŋkaŋbьstь, sergek vologьbьstь, tam
viiktedip, kazь da ŧanьnan cьkan klass ostylevistin karşuu kь-
lyktarьn, kuyn kajralь ŧok, oodo caap, cacьp salalь dep, s"ezd
vaza kьcьrьp ŧat

POTREBKOOPERATSIANYN IZI KEREĞİNDE OJROT OBLASTYN SOVETERININ VIII-ci OBLASTNOJ S'EZD ÇUUNYNYN

18-27 dekabır 1934 ç.

Postanovlenijazь

Ojrot oblastyn soțsialist strojtel'stvo çenyzy le partijanyn vaşcъzь nek. Stalinyn „kolxoztordь vol'sevistskij eder, kolxozcъ-lardь deze argalu eder“ degen çakъltazьn praktikada otkyrip turganь, potrevkoperatsijaga, sovetin kul'turnьj saduun elbederi le, gorod lo deremne ortoъzna tovaroovorottь elbeder kereğinde, çaan zadaca turguzьp çat.

Sovet saduun elbeder kereğinde, partijanyn XVII-ci s'ezd çuunynyn istoriceskij reşinijazь, aldьnda turgan zadacazьn bydyrip, deremnege tovar çetirer en ucurlu zveno volьp turgan kooperatsijanyn, ucurn la karuna turar çanyn kodyrdi.

1. Soveterdin VII-ci le VIII-ci s'ezd çuunynyn ortoъzьnda, tovaroovorot lo sovetin kul'turnьj saduun elbeder kereğinde, voъnyn aldьnda turgan zadacazьn potrevkoperatsija bydyrip volbogon. Potrevkoperatsijanyn izin, soveterdin VIII-ci s'ezd çuunь çedikpesty dep temdekter çat.

2. Çonyn oblastnoj potreb sojuzь la çerly—çerindegi (çurtsovet le ajmak ispolkom) organizatsijalardьn, potrobitelskij sistemanyn finansovьj xozjajstvoъzna kol salaа çetkil verilbegen ucun, kьp sel'polor, çairadьlarьna çetkenin, temdekter ajtsa (Souzganyn, Çanь-Ulalunyn, Sajdьstьn, Kurmac-Bajgoldьn, Kujumyn, Beşpel'tirdin, Krasnojardьn) sel'polorь saduuzьn tokttotь. Cьgьm volьp, çөөөөzin voъь çip salgan. Onon öskө sel'polor saduordьna, sranaj çarabas—ovortto çyrer akcanь uzaak çatьrar, sadьzazь ordьna kьjмьk çok çadar çөөөө edip, çyzyn-çууr prozvodstvenньj predprijatijalar tözөp turganь var.

3. S'ezd-tin ancadala çaratpaj temdekter turganь, ödyp tur-

gan praktika işte, çurt-soveter, baza ajmaktyn eşke organizatsijalar, potrevkooperatsiyanyn oворот volor akcazyn, songoo tovar vozotьrьp, çaly çok kursak edip, uzaak ojlly kredit verilbegen strojtel'stvo etirtip, alьp turganьp.

4. Potrevkooperatsiyanyn sistemazь, işti çarandьrьp kəndyktirerine buudak volьp turgan—bu çyldarda elbek ədyp turgan rastrata la çəəzə yreer kьlyktardь, emdige çetre çogoltьp alganь çok. Potrevkooperatsijada rastrattar nenen ulam volьp turgan deze, klassovьj şьraaңkaжь çok volьp sel'po pravleniezi le çerçerindegi soveter çanьnaң çon çəəzəzin cəberləvezinen, bu işke kadr taldaarda kiceevej, onon ulam klass eştyler kooperativ aparadьna kirip çonьp çəzəzin tazьglar çat. Onon eşke sudьp orgidarь çanьnaң rastratciktarla tartьzarь ujan (kerekte kanca ajlar turkunьpa aajь çok çadьp) turganьp var.

5. Kooperativ izin vaşkarar kadrlardь taap alar kerekti kiceevej, onь ol izine çaantьjьp turar edip bektevej turganьp oblastyn s'ezd çuunь temdekter turь.

Sel'po predsedatel,derin çaantajьp solььrь, pajściktardьn aldьnda otcet çok volьp turganь, vьbor ətkyrer ezilerden kьjьp turganь, ucьnda verilgen iştin karuuzьpa turvas edip turgan.

6. Saduu keregin təzəp vilbezi, koomoj instruktaz, (prakticeskij volьş ordьna,—instruktorlor çanьnaң kalruuş la viirkeeri), kurstar ətpəj turganь, gosudarstvo distsiplinazь çogь, kerektin aajьnca eveşte kerekti onьn ezizi aajьnca ətkyreteninin ezilerin potrevkooperatsiyanyn vaşьlarь vojlory vuzьp, ərə ajdьlgan karşu kьlyktarla çenizer, baza vaa çavьzadar sovet politikazьn ətkyrgeni ujan volgon.

7. Potrevkooperatsiyanyn izi, kul'turnьj saduunьn suragьna karu volvoj çat. Lavkalar deze antisanitarnьj turar, saducilar deze izin çakşь vilbes, kvalifikatsijazь çavьs.

8. Potrevsojuztyn pravlenijazь deze, sovhoztor işmekcizinin, elbek ko'hozьsь kalьktyn, ancadala natsional albatьpьn çaan kereksip turgan, kьjaltazь çokton kerek (tus, çaj, tamkь, serenke, kerosin) ekeleri ucun tartьşkanь çok. Tovar ekelip alar, kandьj eşke evin vedregeni çok. Ancadala çedikpesty çanь, ajmaktarga çetkilnce tovar vergeni çok volьp, uyredyci le spetsijalistardьn snavzenijazьn tutatkanь çat.

9. Çon pitanie (kandьj stolovoj acar) kerekti, potrevkooperatsija kəndyktirerin kiceevəgen, çon pitaniyazьpьn keregi çanь

la vaştalыр çat. Emdi tura var işter, çedikpesty volыр çat, (stolovojlar sanitarnыj ezige kelişpej, kursagънын kacestvozъ çavъs, nakladnoj rasxodtorъ көр) volыр çat.

10. Plan vydyrerine kandъj la arga varъn көрө-tura, en ucurlu zagotovkalarдъ beleter alar iş çedikpesty. Çerly—çerindegi organizatsijalar la sel'po, zagotovka kereginde distsiplinazъ çok volыр, zagotovka edip çuugan produktanъ narjadъ çok съгъm edip turgandardъ, s'ezd çaratpaj toktoodъp çat.

11. Bu өрө ajdылган çedikpes tutaktu iş neden ulam volgon deze, sel'po, gorpo, potrebojuz pravlenieleri, prakticeskij işterinde, pajşcik ortozynda iş ujan өtkyrip, aktivtar, ancadala la yj ulustar izin tözөвөгөн, revkomissija izi өtrөj, apardъna mergendyci kolhozсъ la kolhozсъ yj ulus tartылганъ çedikpesty.

Bu өрө ajdылганъnan ulam s'ezd çөртөp çat:

1. Tovarоovоротъ çarandъrар-elbeder zadacanъ vydyreri, çaramyktu kadrlar turguspajnca volbos. Onъn ucun sovetterdin s'ezd çuunъ, praktikada sel'po predsedatelin çaantajъn solъыгъn toktoodъp, vъvop өtkyrer ezini buspaj, iş vaştaar işcilerdi uzaak өjigө solъvas edip bekter salzъn dep vuucar çat.

2. Potrebo kooperatsijalarda o t ь r g a n k l a s s çanpan cuzdъj, өcty le çajradълъp kalъp oтыrgan elementerdi turguzala arсъp çok etsin dep s'ezd vuucar çat. Kadrlardъ bekter kereginde, sel'po izin vaştaar ulus beleter kurstar өtkyrip, kooperativнъj k o m b i n a t azra beleteerin тындыр, sadъzar, sel'po scetovodtorъn beleter, 1935 ç. kombinata uyrenen kontingent 100 kizi volzъn dep, Oblastnoj potrebo sojuztъ, s'ezd vuucar çat.

3. 1935 ç. tovarоovоротъ 20,0 m. salkovojgo çetre elbedip көdyrer edip turguskanъn çaradъp, s'ezd, tovardъ alatan uluska, ancadala tovardъ srogъnan ozo çetirer ajmaktarga çetirzin dep, potrebo kooperatsijalarдъ la çerly-çerinde sovetterdi vuucar çat. Ogo tuda çakъp çat:

a) 1935 ç. avtoparktъ çaanadъp, avtomaşinanъ 30-ka çetirip, voъnъn transportъn tözөp тындыр alzъn. Emdi var transportъ, ezi aajъnca çazar tuzalanar;

b) çurtsovetterle ajmakispolkomdor tovarнъj vazaga sel'pogo tovar ekelip alar kereginde prakticeskij volъş verip, dogovor aajъnca sel'pogo къjaltazъ çok kerekty transportъn bekter tözөp verer ucurlu.

4. Munan arъ tovardъ ekelerden ozo, çongo kerekty volыр

turgan tovarların bilip alala, oblastka kыjaltazь çok kereky tovarlardь ekelerin tьnytsьn. Ojrotko ekeler tovardьn анылу planьn turguzьp, Ojrot alvatьnyьn kerekсingen tovarьn verzin dep, oo koştoj keler tovardьn kacestvozь ucun tartьzьp, Tsentrosojuztan surak edip, alar. Onon өskө, s'ezd, potrevsistemanь, tovaro-ovorodьna voьnyьn çerinde promьşlennost' produktsijazьn koşьn dep vuucar çat.

5. Natsional alvatьnyьn suragьn vydyrerge, oblastka xlorcatovumaznyь vөs ekelerin tьnydar kereginde, Ojrot-Turada sojuz-xlorkosvьtyь vazazьn tөzөөrin kiceezin dep, s'ezd Oblispolkomdь vuucar çat.

6. Tovaroovороть tьnytkanь,—bek finansovьj vazanь neker çat. Onьn ucun, mobilizatsijasredstv izin tьnydьp, paevoj akca çuьzь, saduga çьlvas tovarlardь çogoltьp, keregi çok volьp kьjmyk çok çөөzөni ovorotko kijdirip, rasxodть astadьp, rastratalardь neker alzьn dep, Soveterdin s'ezd çuunь, potrevkoooperatsijalardь vuucar çat.

7. Potrevkoooperatsija sistemazьnda rastrata la çenizer tartьzuu tьn ekrindy өdөg ucurlu volьp çat. Ajdarda potrevkoooperatsija-nyь vaşсь organdarь la, çerly-çerlindegi sovetter, rastrat etken akcanь turguza ojto neker alarь la kataj, kezedyu işter (sel'ponь, çaantajьn revizila өtkyrip) lavkomissijanьn, saduu-zagotovka sektsija la çurtsovet şinzyun tьnydьp, sadьzar işcilerdi vydymci-ly çakşь ulustan turguzar ucurlu.

8. İşke taskagalak, izi ujan sel'polordьn finansovьj çanьn çarandьrar kereginde, bu la çuuk өjide, kazь la sel'ponь aldy-pan көrip, olordьn izin çarandьrar kereginde, sel'ponь tьnydar çanьn көrip, ulustarьnyьn çadyнь aajьnca keliştirip, kandьj iş өtkyretenin temdekter alzьn dep, s'ezd, Oblispolьomdь, Oblpotrev-soiuzть vuucar çat.

9. Potrevkoooperatsiaga finansovьj volьş verer kereginde suraktь şuyp, onon өskө kraevoj vaşkaruu organdar aldyна, tovaroovороть, banktan krediti çetkil verip turarьnyьn kereginde surak turguzьp, tьnyьp kalgan sel'polordь kreditovat' ederine çanь for-maga көcyrerin, s'ezd Oblispolkomdь vuucar çat.

10. Soveterdi Oblastnoj s'ezd çuunь, çerly—çerindegi Sovet organdarь, munan aгь potrevkoooperarsianьn kandьj la ovorotnyь akca çөөzөzin alatanьn tort çok edip toktoodьp çat, Alvatь Komissarlar Sovedinin 1934 ç. 21/IX сьgargan postanovle-

nijazь aajьncа, zakongo kelişpes edip potrevkooperatsiadan alğan akcazьn, nele çөөзөzin, oјto çandьгьr verzin dep vиucар çat.

11. 1935 ç. aş sadьr alar plandь tyrgen vydyreri, potrevkooperatsianь sklad-xozjajstvozьn beleter, onь kuporko edip oroorgulgaar aparadьn beleter alarьn vиucар çat.

12. Sovet Sojuzьndagь sotsialist xozjajstvo çenyuzy, aştьr kartocньj sistemazьn çogoltьr gosudarstvоньn voş saduuna көсөrine istoriceskij reşenie çөptөp alarga aяга verdi. Şak bu керек, potrevkooperatsialardь, temdektelgen kalaş vьзьrар pekarпjalardьn strojtel'stozьn өjinen өtkyrbej vydyrip, saduunь tьньдьp, sadьzar çerlerdi көptөdip, saduudь cьn kul'turnьj, sanitarnьj ezilerdi vydyrip turgan edip төзөp, istoriceskij reşenianь tyrgen vydyrer ucurlu.

13. Cьgarьr turgan produktsiazьnьn kacestvozьn çarandьrьr, çon kursaktanar stolovojlordь көptөtsin dep çonьn Oblastnoj potrevitel'skij sojuzьna çakьlta berer.

14. Çurt xozjajstvo proizvodstvozьnьn ucaskalarьna saduudь çuuktadьp, çaskь kra salar la kra kezer, çuur, өlөн çuur kampanijaga, kandьj kerekty nemezін çetirer kereginde belen volzьn dep, potrevkooperatsija organdarьn, s'ezd vиucар çat.

15. Çaңь deremnelep turgan kolxoztordь, ekonomiceskij çaпьnan tьньdar kereginde, sadьzar çerlerdi көptөdip, onьn strojtel'stozьn deremneleer çerlerine көndyktirzin dep, potrevsojuzть vиucар çat. Bu keregine cьgarar, kerekty akcaпь таар alarьna, 1935—36 ç. argazьn tavарьn, OIK-ть çakььr.

16. Potrevkooperatsianьn kandьj la izin çarandьrар edip temdektelgen iştardi өtkyreri, munan arь sovetsaduun көndyktireri, potrevitel'skij sistemanьn izinde, çaantajьn kontrol'du edip, kol salaapь çetkil bererin, çon ortozynda massovьj iştikөndyktirerin, tьньдьp aktivtar төзөp, potrevkooperatsianьn avtoritedin көdyrer kereginde, çerly—çerindegi soveterdin bu kereke karuuna turарьn tьньдьp çat.—Çerly çerindegi soveterle potrevkooperatsianьn organdarь, akça çөөзөni ceberlep, potrevkooperatsiada iştөp turgan kadrlardь ceberlep, olordь izinen cьgarарьn, vaza өske işke көcyrerin, Oblpotrvvsojuz çөvi çogьnan etpej, olor işke çaantajьn turar volьr bektelgedij edip, çyгym çadьndарьn çarandьrар ucurlu.

17. Tovardьn vaazь la onь sadatanьnda (çaan vaalu edip, çetpes kemçip, çetpes beskelep verip turарьn onon do өske çarabas)

сын politikanъ vuzup turgan kыьktardъ çok edip, burulu ulustardъ katu karuuna turgyssъn dep, s'ezd, potrevkoperatsianъ vuucap çat. Neme beskeleer baza kemçyу çepselderin yrelgenin çazar, yzeri çanъdan alъp çarandъrзыn. Onъla kataj kemçyу-nele çepselin remont edip turar metrovesa masterskojъn elvedip çarandъrзыn dep, s'ezd Oblispolkomgo çakъlta verip çat.

18. Pajscik ulusla kolvolъzъp birge turar kereginde, pajsciktar aldъnda kandъj la izinde çaantajъn (kolhoz çuundarynda, brigadalarga, kvartalnъj otcet edip, izinin planъn la smetazъn çörtödip, Oblpotrevsojuztъn pravlenije plenumъn çaantajъn çuup turзыn)—dep, Oblpotrevsojuz pravleniazъn la, çerly çerindegi soveterdi s'ezd vuucap çat. Potrevkoperatsianъn izin şinzileer kontrol' volor keregine, pajsciktardan, kolhozсъ la kolhozсъ yj mergendycilerdin taldamazъnan la sovhoz işmekcilerinen baza profsojuztъ kozo tartъp alar ucurlu. İştî çakşъ vydyrgedij revizionnъj la kontrol'нъj komisialarъn tozөzin. Potrevkoperatsianъn organdarъna kadr beletep alar kereginde, kurstar ötkyrip, bu işke erkin mergendyci kolhozсъlar la kolhozсъ yj ulustardan la predpriatialardan bu işke tartъp alar ucurlu. Çe anacdala Altaj ulustan en ozo tartar ucurlu.

19. Partianъn XVII-ci s'ezd çuunъnda nek. Stalinнъn „Sovetsaduuзъ—bistin vol'şevistkij төrөл keregibis“—dep ajtkanъn, bast-ra işciler, çanъsta potrevitel'skij sistema emes, çerly—çerindegi soveter undunaj çakşъ biler ucurlu. Bu turguзыlgan zadacalardъ vydyrip alarъ—potrebsistemanъn izine volъş berer tuzunda, bastra organizatsialar birigip izin çava өmөлө ötkyrgeninen volor.

Ответ редактор И. Н. Аргоков

Технический редактор Т. Иштоков.

Сдано в набор 4/V-1935 г. Подписано к печати 16/V-1935 г.

Формат 62+94¹/₁₆. Тираж 380. Бум. л.—1

Печати. 2. Учет. авт. л.—1,34 Знак. в бум. листе—58,600

Наряд 456. Инд. СХ—35

Облито № 1247.

г. Ойрот-Тура, типография им. Клары Цеткин,

OJROT OBLAST SOVETTERINNIN VIII-S'EZD ÇUUNB
TALDAP TUTKAN OBLISPOLKOM CLENDERININ

SPISOGB

1. Cevalkov Nikandr Aleksandroviç — „Kъзыl Ojrot gazetini redaktorь.
2. Сыркашев Andrej Aleksandroviç — OblONO zav.
3. P'jankov Ivan Vasil'jeviç — BSK(в)P ovkomnъn sekretari.
4. Pleşakov Mixail Grigorieviç — Oblzupnъn naca'l'nigi.
5. Linke Gengrix Avgustoviç — NKVD-in naca'l'nigi.
6. Ljapustin Aleksej Ivanoviç — Maslopromnъn direktorь.
7. Jalbacov Mixail Ivanoviç — Oalplanъn predsedateli.
8. Safronov Sergej Sergeevič — Oblispolkomnъn predsedateli.
9. Ivanov Ivan Pavloviç — Oblpotrebsojuznъn predsedateli.
10. Toltok Ivan Semenovič — VLKSM ovkomnъn sekretari.
11. Apajatov Celekej — Oblispolkomnъn instruktorь.
12. Xavarov Pavel Semenovič — BSK(в)P ovkomnъn sekretari.
13. Mixajlov Aleksandr Vasil'evič — OblFO zav.
14. Il'inskij Aleksandr Il'ic — Oblsudnъn predsedateli.
15. Zajtsev Ivan Georgievic — Oblispolkomnъn predsedatelinin zam.
16. Markin Ivan Ivanoviç — Kөksu-Oozь sovhoz rabockomnъn predse-
dateli.
17. Dzgoev Muxarbek Umaroviç — Oblprofsovetin predsedateli.
18. Alagъzov Aleksej Savel'evič — VTsIK-ta turgan oblispolkomnъn
predstaviteli.
19. Pavlin Ivan Ivanoviç — Oblispolk. orgotdel zaved.
20. Vjaznikov — Cuj tragъnъn upravlen. naca'l'nigi.
21. Dzenis Anton Adol'foviç — Sovmongoltuvtorgnъn naca'l'nigi.
22. Afanas'ev Lavrentij Kapiton. — Oblzdrav. zav.
23. Povarnin Daniil Dmitrievič — Oblgozbanknъn direktorь.
24. Surnov Dimitrij Vasilievic — „Krasnaja Ojrotija“ gazetini redaktorь.
25. Kardamanov Izmail Georg. — Ulagan AIK-tin predsedateli.
26. Kacaşev Akatij — „Kъзыl-kърась“ (Ulagan ajm) kolhoztnъn pred-
sedateli.
27. Tleuverdinov Smail — Koş-Agac AIK-tin prepsedateli.
28. Tavakov Semen Tixonoviç — BSK(в)P (Koş-Agaş) AIK sekretari.
29. Laukman Dzan Karloviç — Kъзыl cerydin en çaan komsost.
30. Cecinov Petr Pavloviç — Oндaj AIK-tin predsedateli.
31. Vasil'ev Evgenij Nikol — Ijni-Oozь çurtsovedtin predsedateli
(Oндaj ajm).

32. Kozlov Miron Ivanovic—BSK(a)P (Onda) AIK sekretari.
33. Tyzimeeva Kecednej—Çolo çurtsovettin predsedateli (Onda) ajm.
34. Cecinov Jakov Dmitrievic—Kan-Oozь AIK-tin predsedateli.
35. Sofronov Boris Sergeevic—BSK(b)P (Kan-Oozь) AIK sekretari.
36. Panarin Lavrentij Il'ic—Turacak AIK-tin AIK predsedateli.
37. Ostanin Petr Varlamovic—BSK(b)P (Turacak) AIK sekretari.
38. Tulkina Talsija—(Turacak ajm) kolhozь-mergenci.
39. Alagьzova Evdokija Sergeevna—Elikmanar AIK-tin predsedateli.
40. Katkov Venedikt—BSK(b) (Elikmanar) AIK sekretari.
41. Ardjumatova Incin—(Elikmanar ajm) kolhozь-mergenci.
42. Kalinina Ekaterina Ivanovna—TslK-in sovhozьnьn direktor (Cemal ajm).
43. Katenev Nikolaj BSK(b)P (Köksu-Oozь ajm.) AIK sekretari.
44. Kuz'min Aleksandr Alekseevic—Köksu-Oozь AIK-tin predsedateli.
45. Egorov Nikolaj Andrijanovic—Sovhozьnьn direktor (Köksu-Oozь ajm).
46. Galitsin Sergej—Coj AIK-tin predsedateli.
47. Filippov—BSK(b)P (Coj ajm) AIK sekretari.
48. Gripp Stepanida—Zootexnik (Coj ajm).
49. Xardikov Zaxar Fadeevic—Şebalin AIK-tin predsedateli.
50. Eremeev Pavel Mironovic—BSK(b)P (Şebalin ajm) AIK sekretari.
51. Zьkin Semen Gavrilovic—An sovhozьnьn direktor (Şebalin ajm).
52. Bobьnin Feofan Matveevic—Ojrot-Tura AIK-tin predsedateli.
53. Brezgin Georgij Dmitriev.—BSK(b)P (Ojrot-Tura) AIK sekretari.
54. Tauşkanov Leonid Pavlovic—MTS-n direktor.
55. Filimonov Abram Gavril.—Gorsovedtin predsedateli.
56. Amancin Efim—Turatь çurtsovettin predsedateli (Kan-Oozь ajm).
57. Mironova Pelagija—Kolhozь-mergenci (Kan-Oozь ajm).
58. Plexanov Klim Judovic—At-sovhoz polit-otdeldin nacal'nik (Kan-Oozь ajm).
59. Kataşev Mixail Vasil'.—Ak çol çurtsovettin predsedateli (Şebalin ajm).
60. Kajgorodova Evdokija Vas.—Kolhozь-mergenci (gorod).
61. Polkovnikova Tat'jana Efim.—Sovhozьnьn işmekci-mergenci (Köksu-Oozь ajm).
62. Lisavenko Mixail Afanas.—NII-nin „Micurinin adь la adalga punktьn zaveduşьsьbz“

OJROT OBLAST SOVETTERINNIN VIII S'EZD ÇUUN
TALDAP TUTKAN-OBLISPOLKOM CLENDERININ ORDYN
TURATAN KANDITATARьNьN

SPISOGь

1. Bekeşeva Erteci-Mөndyr-sokon çurtsovettin predsedateli (Kan-Oozь ajm).
2. Berdjyşeva Ten—Kolhozь-mergenci (Köksu-Oozь ajm).

3. Şikakov Ljubej Majman.—Oktjabrdın 17 çylynı adın adangan kolxoztın predsedateli (Köksuu-Oozь ajm).
4. Tydkova Varvara Kapit.—Ulus-Cerga, çurtsovetin predsedateli (Şebalin ajm.)
5. Altajcinov Fedor Sem.—Obldorotdeldin nacal'nigi.
6. Sokolov Grigorij Nikif.—Oblmilitsiyanın nacal'nigi.
7. Bentsman Davıd L'vovic—BSK(в)Р ОБК kul'tprop.
8. Tajlunov Meketen—OTF-nin zav. (Koş-Agaş ajm)
9. Bulatova Burulbaş—Kazak çurtsovetin predsedatelinin ordına turatan zamestiteli (Koş-Agaş ajm)
10. Surazakova Plotanida—yyredyci (Ondaı ajm).
11. Cekırov Kalan—OTF-nin zav. (Kan-Oozь ajm).
12. Dorogov Sergej Nikiforovic—Dmitrievskij çurtsovetin predsedateli (Turacak ajm.)
13. Paxaeva Ul'jana Jakov.—Yyredyci (Turacak ajm).
14. Tarvanakov Semen Semenov.—Beşpeltir çurtsovetin predsedateli (Elikmanar ajm).
15. Tyrbşkanova Anna—Kolxozcь-mergenci (Coı ajm).
16. Kazantsev Pantelej Ivan.—Sovxoztın direktorь (gorod).
17. Cucuşeva Aleksandra—Sovxoztın işmekci-mergenci (gorod).
18. Kulikov Nikolaj Ivanovic—Oblvoenkom.
19. Dubasov Gavril Andr.—Pedtexnikumın direktorь (gorod).
20. Uksegeşeva Aleksandra—Sajdıs çurtsovtin predsedateli (Ojrot-Tura ajm).
21. Bagracina Sarra Savel.—Kolxozcь-mergenci (Ulagan ajm.)

OJROT OBLAST SOVETERINNIN VIII-ci S'EZD-ÇUUNB
 ÇAKA-ÇURT SIBIR SOVETERINNIN 2-CI S'EZD-ÇUUNBNA
 BARATAN DELEGATARDY TALDAP TUTKAN

SPİSOGY

1. Alagъzova Evdokija Sergeevna—Elikmanar ALK-tin predsedateli
2. Afanas'ev Lavrentij Kapitan.—Oblzdravtın zav.
3. Xardıkov Zaxar Fadeevic—Şebalin ALK-tin predsedateli.
4. Saironov Sergej Sergeevic—Oblispolkomnın predsedaleli.
5. Bagracina Sarra—kolxozcь-mergenci (Ulagan ajm).
6. Tajljynov Meketen—OTF-nin Zav. Koş-Agaş ajm).
7. Cekuşeva Anastasija Vas.—Kolxozcь-mergenci (Köksuu-Oozь ajm)
8. Cecinov Jakov Dmitrievic—Kan-Oozь ALK-tin predsedateli
9. Filimonov Abram Gavril.—Ojrot-Tura gorsovetin predsedateli.
10. Tyzemeev Kecemeı—Çolo çurtsovetin predcedateli (Ondaı ajm).
11. Xavarev Pavel Semenov.—BSK(в)Р obkomnın sekretari.
12. Zakovrjazina Anna Petrov.—Sovxoztın mergenci işmekci (gorod).

OJROT OBLAST SOVETTERINNIN VIII-CI S'EZD-ÇU
RSFSR-DİN BASTRA SOJUZ SOVETTERINNIN S'EZD-ÇU
DARUNA BARATAN DELEGATARDI TALDAP TUTI

SPISOK

1. Sofronov Sergej Sergeevic—Oblispolkomnıñ predsedateli.
2. Alagzova Evdokiya Sergeevna—Elikmanar AlK-tın preds

OJROT OBLAST SOVEDERINNIN VIII-CI S'EZD-ÇU
SSR SOJUZYNIN NATSIONAL SOVEDINDE TURAR
STAVITEL'STVOZUNA

1. Хаваров Павел Семеновичь—BSK(в)Р озкомнıñ sek

перевірено 1948 з.

Б. 15

Баазь сок.

4 12 04 5

Постановление
VШ-го с'езда советов РККД
Ойротской автон. области.
На ойротском языке

Переводчик А. Г. Шабураков